

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼Đ¼

7/16685 GK 17

Sayı : E-56020453-610-1376-6493/8969
Konu : Yazılı soru önergesi

23/11/2024

T¼RKIYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 04/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1504468 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Mardin Milletvekili Beritan G¼neŐ Altın tarafından Bakanlığımıza yneltiğ yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/16685 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi İt¼t¼Đ¼Đ¼n¼n 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap iliŐikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1376-6492/8968
Konu : Yazılı soru önergesi

23.11.2024

Sayın Beritan GÜNEŞ ALTIN
Mardin Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/16685 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere, ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılmakta olup, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

II- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

III- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

C) Hükümlü ve tutukluların; ayakta ve yatarak tedavilerinde muayene, tetkik, tahlil, kontrol, ilaç, diş protezi ve tıbbi malzemeleri Sağlık Bakanlığı, hastane tarafından temini mümkün bulunmayan tıbbi malzemeler (ortez, protez, gözlük, işitme cihazı, şeker ölçüm çubuğu vb.) ile ilaç bedelleri ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

IV- A) 5275 sayılı Kanunun "Zorlayıcı araçların kullanılması" kenar başlıklı 50. maddesi ile 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Zorlayıcı araçların kullanılması" kenar başlıklı 123. maddesinde; hiçbir hâlde zincir ve demire vurmanın tedbir olarak uygulanmayacağı, kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçların, çocuk hükümlüler hariç olmak üzere, yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için kullanılabilmesi,

B) Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin "Mülki görevlerin esasları" kenar başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, jandarmanın ceza infaz kurumlarının dış korumalarını sağlayıcı önlemleri almakla, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlamakla görevli olduğu; "Sevk ve nakil sırasında alınacak önlemler" kenar başlıklı 34. maddesinde, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek için sağlığa zarar vermeyecek gerekli bütün önlemlerin alınacağı,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

Bu kapsamda, hükümlü ve tutukluların sevk veya nakli sırasında kaçmalarını önlemek amacıyla kelepçe takılması, sevk edilenin koluna girilmesi, yeterli sayıda personel ile etrafında çember oluşturulması gibi hükümlü ve tutuklunun sağlığına zarar vermeyecek şekilde gerekli önlemler alınmakta, ceza infaz kurumlarında hiçbir hükümlü ve tutukluya keyfi davranışta bulunulmamaktadır.

V- 5275 sayılı Kanunun;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

A) "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında, akıl hastalığı dışındaki hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunacağı, ancak bu durumda bile hapis cezasının infazının, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa iyileşinceye kadar geri bırakılacağı; üçüncü fıkrasında, belirtilen geri bırakma kararının, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca verileceği; altıncı fıkrasında ise maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazının, üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabileceği,

B) "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" kenar başlıklı 105/A maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde, maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlülerin, bu durumlarını, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezanın infazı usulünden yararlanabileceği,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

VI- A) Birleşmiş Milletler Cezaevi Kuralları ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin tavsiye niteliğindeki cezaevi kuralları dikkate alınarak, 2000 yılından itibaren ceza infaz sistemimizde reform niteliğinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda özellikle ceza infaz kurumlarımızın fizikî yapısı ve hükümlü rehabilitasyonu alanında çağdaş standartlar yakalanmıştır. Engelli hükümlü ve tutuklu girişi olarak kullanılabilmesi amacıyla, yeni inşa edilen tüm ceza infaz kurumlarında, kurum ana girişindeki boy turnikelerinin bulunduğu yerde göz biyometrisine bağlı 120 santimetre genişlikte bir çelik kapı açılarak bu kapıdan engelli ziyaretçi ve sedye giriş çıkışı sağlanmaktadır.

B) Ceza infaz kurumlarının iki kat üzerine inşa edildiği göz önüne alındığında, havalandırma bölümlerinin giriş katta yer alması nedeniyle tüm engelli tutuklu ve hükümlüler bu bölümlerden yeteri kadar ve rahatlıkla istifade edebilmektedir. Sosyal kullanım alanı üst katlarda olan ceza infaz kurumlarının bir kısmına fiziki imkânlar dâhilinde asansör yaptırılmaktadır. 2000'li yıllardan bu yana uygulanan projeler kapsamında yeni inşa edilen tüm ceza infaz kurumlarında engellilerin kurum içerisindeki yaşamlarının kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

C) Ceza infaz kurumlarında engelli hükümlü ve tutuklu koğu yapılarak mahal içindeki tuvalet ve duşlar tekerlekli sandalye kullanımına uygun hale getirilmektedir. Koridorlarda kot farkının olduğu yerlerde ise merdiven yanında engelli rampası yapılarak tekerlekli sandalye kullanan hükümlü ve tutukluların, kapalı ve açık görüş mahallerine daha uygun şartlarda gidebilmeleri sağlanmaktadır.

Ç) Görme engelli hükümlü ve tutuklulara, hak ve yükümlülükleri, disiplin cezaları ve şikâyet usulü konularında genel bilgiler vermek amacıyla Braille Alfabesine göre oluşturulan "Görme Engelli Hükümlü ve Tutuklular İçin Hazırlanan Bilgilendirme Kitapçığı"nın basımı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

yapılarak tüm ceza infaz kurumlarına gönderilmiş, işitme engelli hükümlü ve tutuklularla iletişimin rahat sağlanması amacıyla infaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memurlarına yönelik "İşaret Dili Eğitimi" verilmiştir

VII- A) 5275 sayılı Kanunun "Hükümlüyü ziyaret" kenar başlıklı 83. maddesinin birinci fıkrasında hükümlünün, belgelendirilmesi koşuluyla eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde, zorunlu hâller dışında bir daha değiştirilmemek üzere, ad ve adreslerini bildirdiği en fazla üç kişi tarafından, yarım saatten az ve bir buçuk saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebileceği, çocuk hükümlüler için ziyaret süresinin bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirleneceği; ikinci fıkrasında, birinci fıkrada belirtilenler dışındaki kimselerin ziyaretine Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yazılı olarak izin verilebileceği; üçüncü fıkrasında görüşlerin, koşul ve süreleri Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle kapalı ve açık olmak üzere iki biçimde yaptırılacağı hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara yaptırılan açık ve kapalı görüşler; 5275 sayılı Kanunun 83. maddesi, 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Ziyaret ve ziyaret yeri" kenar başlıklı 108. maddesi ile hükümlü ve tutukluların ziyaretlerine ilişkin usul ve esasların ayrıntılı olarak düzenlendiği Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

VIII- Adana, Batman, Diyarbakır, Kayseri ve Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılıklarıyla yapılan yazışmalara verilen 14/10/2024, 15/10/2024 ve 16/10/2024 tarihli cevaplarda;

A) Soru önergesinde adı geçen hükümözlünün Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı, adı geçen farklı tarihlerde bildirdiği şikâyetleriyle ilgili Kurum revirinde muayene edildiği gibi gerektiğinde Bünyan Devlet Hastanesi, Kayseri Şehir Hastanesi, Kayseri Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinin farklı polikliniklerine sevkinin sağlanarak muayene, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, muayene sonucu reçete edilen ilaçların kendisine teslim edildiği,

Adı geçen 09/03/2021, 14/12/2021 ve 07/10/2022 tarihlerinde re'sen başlatılan infaz erteleme işlemleri neticesinde Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Kayseri Şehir Hastanesi tarafından infaz ertelemesine gerek olmadığına dair rapor düzenlendiği,

B) Soru önergesinde adı geçen hükümlülerden birinin Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken 02/07/2024 tarihinde Adana Suluca 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, adı geçen farklı tarihlerde bildirdiği şikâyetleriyle ilgili Kurum revirinde muayene edildiği gibi gerektiğinde Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin farklı polikliniklerine sevkinin sağlanarak muayene, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, muayene sonucu reçete edilen ilaçların kendisine teslim edildiği,

Adı geçen 25/12/2023 tarihinde re'sen başlatılan infaz erteleme işlemleri neticesinde Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından infaz ertelemesine gerek olmadığına dair rapor düzenlendiği,

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

- C) Soru ¼nergesinde adı ge¼en diğer h¼k¼ml¼n¼n Batman T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken İstanbul Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulunun 27/09/2024 tarihli raporuna istinaden 02/10/2024 tarihinde Kurumdan tahliye edildiği,
¼) Kurumda t¼m iř ve iřlemlerin mevzuat h¼k¼mlerine uygun olarak y¼r¼t¼ld¼đ¼,
D) Soru ¼nergesinde belirtilen aksi y¼ndeki iddiaların ger¼eđi yansıtmadığı,
Bildirilmiřtir.
Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUN¼
Bakan

